

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดกรอบสาระกลยุทธ์

ระยะที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ตาราง 5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา	ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดกรอบสาระกลยุทธ์ เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้	1. แบบวิเคราะห์เอกสาร รายงานผล การติดตามยุทธศาสตร์ และจุดเน้นการดำเนินงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	กรอบสาระกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ระยะที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
<p>ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมากำหนดกรอบสาระกฤษฎี</p>	<p>ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คนต้นแบบ โซนที่ 1 ถิ่นวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ล้ำค่า และโซนที่ 2 ภูมิปัญญาอารยธรรมล้ำเลิศ</p> <p>ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) หัวหน้า กศน. ตำบล</p> <p>ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลกรอบกฤษฎีเบื้องต้น</p>	<p>สถานแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของสำนักงาน กศน. รายงานการประเมินตนเองสถานแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) และรายงานการประเมินตนเองภายในสถานศึกษา (SAR) ของกศน.อำเภอโนนไทย</p> <p>2. สนทนากลุ่ม (Focus Group) คนต้นแบบ โซนที่ 1 ถิ่นวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ล้ำค่า จำนวน 10 คน และโซนที่ 2 ภูมิปัญญา อารยธรรมล้ำเลิศ จำนวน 10 คน</p> <p>3. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT</p>	<p>ตามอัยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา</p>

ระยะที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
		Analysis) หัวหน้า กศน.ตำบล จำนวน 10 คน	
<p>ระยะที่ 2</p> <p>การสร้าง กลยุทธ์การ พัฒนาผู้นำ ต้นแบบการ เรียนรู้ตาม หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง</p> <p>กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษา นอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย อำเภอโนนไทย จังหวัด นครราชสีมา</p>	<p>ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์ การพัฒนาผู้นำต้นแบบการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์ศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโนนไทย จังหวัด นครราชสีมา เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างกรอบสาระกล ยุทธ์การพัฒนา (ฉบับร่าง) 2. สร้างแบบประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไป ได้ และประโยชน์ในการ นำไปใช้ได้ ลักษณะของแบบ ประเมินความสอดคล้องเป็น แบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ศิริชัย ภาณจนวาสี, 2552) 3. นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเพื่อ พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ แล้ววิเคราะห์ค่า IOC (Index of item objective congruence) ตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่า 	<p>แบบประเมินความ สอดคล้อง ความ เหมาะสมและ ประโยชน์ในการ นำไปใช้ของกลยุทธ์</p>	<p>ได้กลยุทธ์การพัฒนา ผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์ ศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอโนน ไทย จังหวัด นครราชสีมา</p>

ระยะที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
	<p>ยอมรับได้</p> <p>4. แก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปให้คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้ากศน.ตำบล จำนวน 10 คน จำนวน 12 คน ประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ เพื่อตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ (ฉบับจริง) ก่อนนำไปใช้จริง</p> <p>5. การเปรียบเทียบผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกศน.อำเภอโนนไทย</p> <p>6. การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ กำหนดเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p> ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิด</p> <p> ขั้นตอนที่ 2 สร้างกรอบสาระกลยุทธ์การพัฒนา</p>		

ระยะที่	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	เครื่องมือและแหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
	ขั้นตอนที่ 3 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ		
ระยะที่ 3 การศึกษาผล การทดลองใช้ กลยุทธ์การ พัฒนาผู้นำ ต้นแบบการ เรียนรู้ตาม หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษา นอกระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ โนนไทย จังหวัด นครราชสีมา	1. กำหนดรูปแบบการพัฒนาผู้นำต้นแบบ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การเตรียมการก่อนการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ 2. ขั้นตอนการพัฒนาผู้นำต้นแบบ 3. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล 2. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. ยืนยันการใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำแบบโดยการศึกษาชุมชนต้นแบบหมู่บ้านโคกพรม จำนวน 15 คน การถอดบทเรียนรายบุคคลของผู้นำต้นแบบ	1. แบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและประโยชน์ในการนำไปใช้ของกลยุทธ์ 2. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. การถอดบทเรียน	ได้ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการของแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมากำหนดกรอบสาระกลยุทธ์

ผู้วิจัยศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการศึกษาสภาพ และปัญหาดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการศึกษากรอบสาระกลยุทธ์ เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และจุดเน้นการดำเนินงาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการ สทนากลุ่ม (Focus Group) คนต้นแบบ โซนที่ 1 ถิ่นวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ล้ำค่า และโซนที่ 2 ภูมิปัญญา อารยธรรมล้ำเลิศ และการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ตามแนวคิดของชวลิต ชูกำแหง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (เอกสารประกอบการอบรม, 2558) อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551: 146) รัตนะ บัวสนธ์. (2551 : 112-113) และรัตนะ บัวสนธ์. (2552 : 123) ณ ห้องประชุมชนพัฒนาเสนาฯ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 7-8 มกราคม 2556 เวลา 09.00 – 12.00 นาฬิกา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง และได้มอบหมายให้ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 2 คน ให้ทำหน้าที่ช่วยจัดบันทึกและสรุปเนื้อหาการสนทนา และได้มอบหมายครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน ให้ทำหน้าที่บันทึกภาพ/เสียง เริ่มต้นจากการลงทะเบียนและรับเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม การเปิดการสนทนาเริ่มด้วยการอธิบาย/ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประเด็นการสนทนา การร่วมแสดงความคิดเห็น การจดบันทึก บันทึกภาพ/เสียง การสรุปบทวนประเด็น/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) หัวหน้า กศน. ตำบล เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2556 เวลา 09.00 – 16.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมชนพัฒนาเสนาฯ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลกรอบกลยุทธ์เบื้องต้น

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกลยุทธ์สำนักงาน กศน. และกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ เพื่อประมวลกรอบสาระกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำเบื้องต้น ทฤษฎีของพีตเลอร์ หรือทฤษฎีของเฮอร์เชย์กับแบลนชาร์ด กล่าวว่า การพัฒนาตนเองสามารถเรียนรู้จากการทำงาน การเรียนรู้จากคนอื่น การเรียนรู้จากความผิดพลาด การเรียนรู้จากการฝึกอบรม และพระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า การพัฒนาคนตามหลักพุทธศาสตร์ ต้องรู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดี รู้จักจัดระเบียบชีวิต และอยู่ร่วมกันในสังคม ถึงพร้อมด้วยแรงจูงใจให้

สร้างสรรค์ ความมุ่งมั่นพัฒนาตนให้เต็มศักยภาพ ปรับทัศนคติและค่านิยมให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต การมีสติ กระจือรื้อร้น ตื่นตัวตลอดเวลา และการรู้จักแก้ปัญหา ฟังตนเอง และจัดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำมาสิ่งที่คล้ายคลึงกันมาบูรณาการเพื่อประมวลกรอบกลยุทธ์เบื้องต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเด็นการสนทนา
2. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)
3. เครื่องบันทึกเสียง
4. กล้องบันทึกภาพ

วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นการสนทนา กลุ่ม (Focus Group) และดำเนินการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสังเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ และจุดเน้นการดำเนินงาน แนวคิดทฤษฎี เอกสาร หลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ด้วยตนเอง
2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มการสนทนาคนต้นแบบ ตำบลละ 2 คน โซนที่ 1 ถิ่นวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ล้ำค่า จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ตำบลบ้านวัง ตำบลสำโรง ตำบลกำปัง ตำบลบัลลังก์ ตำบลค่างพลู และโซนที่ 2 ภูมิปัญญา อารยธรรมล้ำเลิศ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ตำบลโนนไทย ตำบลด่านจาก ตำบลมะค่า ตำบลถนนโพธิ์ และตำบลโคกสวาย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยตนเอง
3. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ได้แก่ หัวหน้า กศน.ตำบล จำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการสร้างกลยุทธ์ ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการบริหารกลยุทธ์ กลยุทธ์ของสำนักงาน กศน. การใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หลักการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำของสมชาย ภาคภาสน์วิวัฒน์, (2551) และยศพร จิรพรเจริญ, (2557) ซึ่งกล่าวว่า แนวทางในการสร้างกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ 2) การกำหนดทิศทาง 3) การวางกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสารและการถ่ายทอดกลยุทธ์ โดยใช้เทคนิค AWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพภายในองค์กรเพื่อการสร้างกลยุทธ์และมันทริการ วิฑูรชาติ, (2551) ได้เสนอแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ 1) การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพขององค์กร และ 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สำหรับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การเน้นและให้ความสำคัญด้านโครงสร้าง (Structure) หรือโครงสร้างองค์กร และ 2) ด้านกระบวนการ (Process) หรือกระบวนการปฏิบัติงาน และได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ รูปแบบ องค์กรประกอบการพัฒนาผู้นำ วิธีการพัฒนาผู้นำ ของศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2553), จอมพงศ์ มงคลวินิช. (2555), จุรรัตน์ เพ็ชรจันทิก. (2557) เพื่อวิเคราะห์และเรียบเรียงเนื้อหาในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา และตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างกรอบสาระกลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาความเข้มแข็งของผู้นำ ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำ ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาทักษะการจัดการ ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาทักษะการสอน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด (ฉบับร่าง) ดังนี้

1. สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ ลักษณะของแบบประเมินความสอดคล้องเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ศิริชัย กาณจนวาสี, 2552) ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง เนื้อหาสาระข้อนี้มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับกลยุทธ์
การพัฒนาผู้นำต้นแบบ
- 4 หมายถึง เนื้อหาสาระข้อนี้มีความสอดคล้องมากกับกลยุทธ์
การพัฒนาผู้นำต้นแบบ
- 3 หมายถึง เนื้อหาสาระข้อนี้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนา
ผู้นำต้นแบบ
- 2 หมายถึง เนื้อหาสาระข้อนี้ไม่มีสอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนา
ผู้นำต้นแบบ
- 1 หมายถึง เนื้อหาสาระข้อนี้มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับกลยุทธ์
การพัฒนาผู้นำต้นแบบ

ทั้งนี้โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนน 4.00 ขึ้นไป

2. นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์

ดร.ชวลิต ชูกำแหง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
วงศ์สะพาน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดร.มานิตย์ อาชานอก
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม นางนลินี ศรีสารคาม จันท์ตรี ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย และนายประสิทธิ์ แสงพินิจ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ตรวจสอบค่า
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity : IOC) ให้ความเห็นชอบในแต่ละข้อคำถามด้วย
ตัวเลือก 3 ตัว (สุรพงษ์ คงสัตย์ และ ธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551) ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ายอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม ให้เห็นว่ากลยุทธ์
มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น โดยมีค่าสูงสุด 1.00 และค่าต่ำสุด 0.60 แสดงว่า กลยุทธ์ทุกข้อ
สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้นำต้นแบบได้

5 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสมและประโยชน์ ในการนำไปใช้ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสมและประโยชน์ ในการนำไปใช้ระดับมาก

3 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสมและประโยชน์ ในการนำไปใช้ระดับปานกลาง

2 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสมและประโยชน์ ในการนำไปใช้ระดับน้อย

1 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสมและประโยชน์ ในการนำไปใช้ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง เนื้อหาสาระมีสอดคล้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. แก่ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปให้ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และหัวหน้ากศน.ตำบล จำนวน 10 คน จำนวน 12 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ เพื่อตรวจสอบยืนยัน กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ (ฉบับจริง) ก่อนนำไปใช้จริง

4. การเปรียบเทียบผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกศน.อำเภอโนนไทย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์หรือ การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งมีแนวทางในการสร้างกลยุทธ์ เป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ

(สมชาย ภาควิชาวิศวกรรม, 2551 และยศพร จิรพรเจริญ, 2557 : 30-31) ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ 2) การกำหนดทิศทาง 3) การวางกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสารและการถ่ายทอดกลยุทธ์ และกำหนดรูปแบบการพัฒนาผู้นำต้นแบบ ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำต้นแบบ

1.1 ประชุมชี้แจงครูกศน.และบุคลากรทางการศึกษาของอำเภอโนนไทย เพื่อทำความเข้าใจ ตั้งทีมงานดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่และออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดทำแผนการดำเนินงาน

1.2 เขียนโครงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำต้นแบบ

1.3 จัดทำคู่มือประกอบการอบรมผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเอกสารประกอบการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ ประสานงานกับวิทยากร ภูมิปัญญา แหล่งการเรียนรู้ สถานที่ฝึกปฏิบัติการ ฯที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. ขั้นตอนการพัฒนาผู้นำต้นแบบ

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการพัฒนาผู้นำต้นแบบ ดังนี้

2.1 กำหนดวิธีการหรือรูปแบบการพัฒนา

2.2 กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เข้ารับการพัฒนา

2.3 กำหนดวิธีการพัฒนา

2.4 ดำเนินการการพัฒนาผู้นำ

1. การเข้ารับการปฐมนิเทศ เพื่อรับการชี้แจงและทำความเข้าใจ กระบวนการพัฒนา รับเอกสารประกอบการอบรมผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บันทึกการเรียนรู้ แนะนำวิทยากร ภูมิปัญญา แหล่งการเรียนรู้ สถานที่ฝึกปฏิบัติการ

2. การเข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการ ร่วมกับวิทยากรและภูมิปัญญา

3. การสรุปผลโครงการอบรมพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสะท้อนผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ร่วมกิจกรรมเพื่อขยายผลการพัฒนา สู่ครอบครัวต้นแบบ และชุมชนต้นแบบ

3. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลผู้นำต้นแบบ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้
วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ ลักษณะของแบบประเมินความสอดคล้องเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ศิริชัย กาณจนาวาสี, 2552) และตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อ จำนวน 5 คน แล้ววิเคราะห์ค่า IOC (Index of item objective congruence) ตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ายอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และการแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ และตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อ ส่งกลับทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

การนำกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ ผู้วิจัยต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่ดีในด้านการเป็นผู้นำยุคใหม่เสริมสร้างให้มีทักษะในการบริหารงานในฐานะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน โดยนำผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบของคนต้นแบบ จำนวน 30 คน มาปรับปรุง และนำกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน โดยขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมาย 10 ตำบลๆละ 8 คน รวมจำนวน 80 คน ใช้ตารางเครือจักรภพ ได้ครอบครัต้นแบบที่ทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 63 คน และได้สร้างประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ โดยดำเนินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

ขั้นการเตรียมการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ การประชุมชี้แจงครูคน.และบุคลากร

ทางการศึกษาของอำเภอโนนไทย เพื่อสร้างความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำต้นแบบ ตั้งทีมงานเพื่อดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบ กำหนดบทบาทหน้าที่ และออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดทำแผนการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. เขียนโครงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
2. จัดทำเอกสารประกอบการอบรมผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. จัดทำคู่มือประกอบการอบรมผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารประกอบการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ ประสานงานกับวิทยากร ภูมิปัญญา แหล่งการเรียนรู้ สถานที่ฝึกปฏิบัติการ ฯที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ขั้นตอนการการพัฒนาผู้นำ

ขั้นการทดลองใช้หลักสูตรการพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดวิธีการหรือรูปแบบการพัฒนา
2. กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เข้ารับการพัฒนา
3. กำหนดวิธีการพัฒนา
4. ดำเนินการการพัฒนาผู้นำ
  1. การเข้ารับการปฐมนิเทศ เพื่อรับการชี้แจงและทำความเข้าใจกระบวนการพัฒนา รับเอกสารประกอบการอบรมผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บันทึกการเรียนรู้ แนะนำวิทยากร ภูมิปัญญา แหล่งการเรียนรู้ สถานที่ฝึกปฏิบัติการ
  2. การเข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการร่วมกับวิทยากรและภูมิปัญญา
  3. การสรุปผลโครงการอบรมพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสะท้อนผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  4. ร่วมกิจกรรมเพื่อขยายผลการพัฒนาสู่ครอบครัวต้นแบบ และชุมชนต้นแบบ

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล ใช้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

การตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำ

ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำ ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายผลสู่ชุมชน/ศูนย์ฝึกอาชีพ จำนวน 1 แห่ง สู่กลุ่มเป้าหมาย 10 ตำบล จำนวน 170 คน ใช้ตารางเครือข่ายเชื่อมโยง ได้ครอบคลุมต้นแบบ จำนวน 118 คน โดยผู้วิจัยได้สร้างประเมินความพึงพอใจของชุมชนต้นแบบที่มีต่อการขยายผลกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ

ถอดบทเรียนครอบครัวต้นแบบ

ผู้วิจัยยืนยันการใช้กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำแบบที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยการศึกษาชุมชนต้นแบบหมู่บ้านโคกพรม กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และครูกศน.ตำบล ครูศรช.และครูประจำกลุ่ม ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบหมู่บ้านโคกพรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบความพึงพอใจของชุมชนต้นแบบที่มีต่อการขยายผลกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำต้นแบบ
2. การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของครอบครัวต้นแบบและชุมชนต้นแบบที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวัน
3. การสัมภาษณ์เพื่อถอดบทเรียนครอบครัวต้นแบบที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวัน รายบุคคล
4. การศึกษาชุมชนต้นแบบหมู่บ้านโคกพรม

วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม (questionnaire) ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามมาตรฐาน ส่วนค่า 5 ระดับ ของลิกเคิร์ต (Johnson Christensen, 2004 : 175) ดังนี้

“5”	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด
“4”	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจระดับมาก
“3”	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง

“2” หมายถึง ระดับความพึงพอใจระดับน้อย

“1” หมายถึง ระดับความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

วัดค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
ให้ความเห็นชอบ ในแต่ละข้อคำถามด้วยตัวเลือก 3 ตัว ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ซึ่งให้ความเห็นว่ามีค่าสอดคล้องกันในทุกประเด็น มีค่าสูงสุด 1.00 และค่าต่ำสุด 0.60 แสดงว่า
ข้อคำถามการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมอบหมายให้ครูคนอำเภอนนไทยซึ่งปฏิบัติงานในทุกพื้นที่ดำเนินการ
เก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และรวบรวมส่งกลับให้ผู้วิจัยตามกำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน